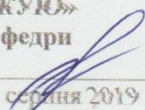

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Центральноукраїнський державний
педагогічний університет імені Володимира Винниченка

Кафедра образотворчого мистецтва та дизайну

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Завідувач кафедри
Стрітьсвич Т.М.
«30» серпня 2019 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЖИВОПИС

Галузь знань 02 Культура і мистецтво
Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Спеціальність: 023 Образотворче мистецтво, декоративне
мистецтво, реставрація
Освітня програма: Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво,
реставрація
Факультет Мистецький
Форма навчання: Денна

2019–2020 навчальний рік

Робоча програма **ЖИВОПИС** для студентів за спеціальністю: **023**
Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація

Розробники: Гусева Л.Г., викладач кафедри образотворчого мистецтва та дизайну

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри образотворчого мистецтва та дизайну

Протокол від «30» серпня 2019 року № 1

Завідувач кафедри образотворчого мистецтва та дизайну

(підпис)

Стрітьєвич Т.М.

(прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 11	Галузь знань 02. Культура і мистецтво (шифр і назва)	Нормативна
Розділів – 4	Спеціальність (професійне спрямування): 023. Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація	Рік підготовки: 3-й
Загальна кількість годин - 330		Семестр 5, 6-й
		Лекції 4 год.
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 5-й сем. – 3, 6-й сем. - 4 самостійної роботи студента – 5-й сем. – 4, 6-й сем. - 7	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	Практичні, семінарські 0 год.
		Лабораторні 118 год.
		Самостійна робота 165 год.
		Індивідуальні завдання: 0 год.
		Вид контролю: 5 семестр – екзамен/перегляд, 6 семестр – залік/перегляд

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета викладання дисципліни - дати комплекс знань, умінь та навичок з живопису

Завдання вивчення дисципліни:

- вивчення закономірностей природи;
- усвідомлення принципів та методів реалістичного зображення об'ємної форми засобами живопису;
- підвищення культури сприйняття студентів та формування високих естетичних потреб;
- розвиток творчих здібностей на основі пізнання різних рівнів художнього образу;
- розвиток цілісного колористичного сприйняття;
- опанування уміннями та навичками живописного зображення, різними прийомами та техніками живопису;
- оволодіння етапами виконання живописного портретного зображення засобами олійного живопису;

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати: матеріали, техніки та прийоми акварельного, олійного живопису та живопису в техніці гуаші; принципи та методи реалістичного живописного зображення; методу виконання живописного твору; закономірності повітряної перспективи, особливості колірної гами, композиційні закономірності живописного портретного зображення.

вміти: відображати дійсність засобами реалістичного живопису; використовувати прийоми та техніки акварельного, олійного живопису та живопису в техніці гуаші, використовувати закономірності повітряної перспективи для передачі простору та середовища.

Демонструвати компетентності:

- Здатність здійснювати творчу діяльність на базі професійних знань та навичок, демонструвати розвинену творчу уяву, використовувати власну образно-асоціативну, стилістичну та пластичну мову художнього твору; формулювати цілі особистісного і професійного розвитку та умови їх досягнення, враховуючи тенденції розвитку галузі професійної діяльності, етапів професійного зростання та індивідуально-особистісних особливостей.
- Здатність демонструвати достатньо високий рівень творчої майстерності, розуміти основні шляхи інтерпретації художнього-пластичного образу у мистецтвознавчій, творчій та дослідницькій діяльності; інтерпретувати смисли та засоби їх втілення у мистецькому творі
- Здатність інтегрувати професійні знання та навички і використовувати їх у процесі створення художнього твору, володіти різними техніками та технологіями роботи у відповідних матеріалах, впроваджувати сучасні способи відтворення, використовувати виразну мову образотворчого мистецтва в процесі власної професійної діяльності.
- Здатність сприймати новітні концепції в галузі образотворчого мистецтва,

декоративного мистецтва і реставрації творів мистецтва, поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями. Здатність відтворювати традиційні та синтезувати сучасні технології в творах образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва та реставрації.

- Розуміння закономірності творчого процесу: перебігу та етапів виявлення і втілення художнього образу за допомогою образотворчих засобів; розуміння особливостей художнього сприйняття: цілісного бачення, асоціативного, образного сприйняття; визначення етапів та послідовності реалізації художнього образу в мистецькому творі. Здатність до творчої уяви й образного мислення, художньої спостережливості, зорової пам'яті, виховання широкої художньо-естетичної культури і художнього смаку.

- Досконале володіння дисциплінами образотворчого циклу та здатність спрямовувати ці теоретичні знання та практичні навички на виконання роботи в матеріалі. Усвідомлення основних художніх особливостей зображально-виразних засобів та їх можливості у виявленні образу.

Очікувані (програмні) результати навчання:

- Знання матеріалів та технік образотворчого мистецтва; виражальних і виразних засобів, професійної термінології, етапів та методики виконання зображення

- Усвідомлення теоретичних основ образотворчої грамоти для застосування комплексного художнього підходу у створенні цілісного образу

- Здатність аргументувати вибір матеріалів та техніки, зображальних засобів, різних мистецьких технік для вирішення практичного завдання, продемонструвати знання та розуміння зображальних і виражальних можливостей різних художніх матеріалів, що застосовуються у живописі, рисунку, декоративно-прикладному мистецтві, реставруванні.

- Здатність здійснювати пошук, аналіз та оброблення інформації з різних джерел

- Здатність застосовувати різноманітні мистецькі техніки, вміти намалювати натюрморт, пейзаж, голову, півфігуру, фігуру людини, створювати тривимірні об'єкти (скульптура) та просторові інсталяції (візуальні практики, сценографія) в різних матеріалах.

- Вміння використовувати власну образно-асоціативну, стилістичну та пластичну мову, інтегрувати смисли та засоби їх втілення у мистецькому творі, відтворювати традиційні та синтезувати сучасні технології образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва та реставрації творів мистецтва.

- Уміння виконувати зображення з натури, по пам'яті, за уявою образотворчими засобами; працювати співвідношеннями; цілісно бачити, виділяючи головне виразними прийомами; виявляти за допомогою тону форму, об'єм, матеріал, світло і простір; володіти сформованими в процесі вправ професійними навичками зображення

- Вміння визначати й оцінювати образотворчу діяльність у системі часово-зорових мистецтв, володіти образотворчою грамотою, фаховою термінологією, теорією і методикою образотворчого мистецтва,

декоративного мистецтва, реставрації мистецьких творів, вміння аналізувати художні твори за різними критеріями.

- Вміння визначати форму художнього твору, матеріали та техніки виконання у відповідності до теми та ідеї художнього задуму, знаходити технологічне рішення, яке максимально відповідатиме задуму, оцінювати отримані результати та аргументувати творче рішення роботи в матеріалі, враховувати і використовувати при виконанні художнього твору властивості матеріалів, закони їх взаємозв'язку.

- Здатність використовувати відповідну термінологію, обговорювати факти та інтерпретації зрозумілою і чіткою мовою, застосувати це в презентаціях, есе та дипломній роботі

- Здатність використовувати власну творчу діяльність як засіб активного художньо-естетичного впливу на глядача, залучати глядача до творчого процесу та спілкування, обговорення проблем мистецького спрямування, дотримуватися у своїй діяльності сучасних принципів толерантності, діалогу і співробітництва.

- Здатність відповідально ставитися до виконуваної роботи, самостійно приймати рішення, досягати поставленої мети з дотриманням вимог професійної етики

- Здатність свідомо ставитися до пізнавальної діяльності, до самонавчання та продовження професійного розвитку як умови розвитку творчої особистості та професійного зросту.

- Готовність розуміти кінцеву мету власного навчання, його етапи, цілі і завдання кожного окремого завдання з рисунку, живопису

3. Програма навчальної дисципліни

Розділ 9. Основи живописного зображення голови людини.

Тема 1. Значення фактури у живописному творі. Матеріальність.

Етюд голови натурника на нейтральному тлі (гризайль).

Розділ 10. Моделювання загального об'єму та деталей голови засобами олійного живопису.

Тема 1. Етюд голови натурника з виразною анатомічною будовою на світлому тлі. Освітлення холодне

Тема 2. Етюд голови натурник на темному тлі. Освітлення природне

Тема 3. Чоловічий портрет з характерним освітленням на колірному тлі.

Розділ 11. Портретне зображення

Тема 1. Особливості зображення голови людини засобами олійного живопису.

Портрет людини похилого віку на колірному тлі.

Тема 2. Жіночий портрет з характерним освітленням на колірному тлі

Тема 3. Портрет натурника з руками (освітлення прямиє).

Розділ 12. Художній образ в портретному зображенні

Тема 1. Етюд натурника в головному уборі. Передача художнього образу засобами живопису.

4. Структура навчальної дисципліни

Тема		Лекц.	Лаб.	Сам.
Розділ 9. Основи живописного зображення голови людини				
Тема 1	Значення фактури у живописному творі. Матеріальність. Етюд голови натурника (гризайль)	2	14	
	Етюд голови натурника на нейтральному тлі (гризайль)			20
Розділ 10. Моделювання загального об'єму та деталей голови засобами олійного живопису				
Тема 1	Етюд голови натурника з виразною анатомічною будовою на світлому тлі. Освітлення холодне		14	
	Етюд голови натурника з виразною анатомічною будовою на світлому тлі. Освітлення тепле			20
Тема 2	Етюд голови натурник на темному тлі. Освітлення природне		14	
	Етюд голови натурник на темному тлі. Освітлення природне			20
Тема 3	Чоловічий портрет з характерним освітленням на кольоровому тлі		18	
	Чоловічий портрет з бічним освітленням на кольоровому тлі			25
	всього	2	58	85
Консультації			20	
Розділ 11. Портретне зображення				
Тема 1	Особливості зображення голови людини засобами олійного живопису. Портрет людини похилого віку на колірному тлі	2	14	
	Етюд голови людини похилого віку			20
Тема 2	Жіночий портрет з характерним освітленням на кольоровому тлі		14	

	Етюд голови людини на кольоровому тлі, що створює активні рефлекси.			20
Тема 3	Портрет натурника з руками (освітлення пряме).		16	
	Етюд натурника з освітленням, що акцентує кисті рук			20
Розділ 12. Художній образ в портретному зображенні				
Тема 1	Етюд натурника в головному уборі. Передача художнього образу засобами живопису.		16	
	Етюд голови людини на передачу художнього образу			20
	Всього	2	60	80
Консультації			23	

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кільк. годин
1	Не передбачено	

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кільк. годин
1	Не передбачено	

7. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кільк. годин
1	Етюд голови натурника на нейтральному тлі (гризайль)	14
2	Етюд голови натурника з виразною анатомічною будовою на світлому тлі. Освітлення холодне	14
3	Етюд голови натурник на темному тлі. Освітлення природне	14
4	Чоловічий портрет з характерним освітленням на кольоровому тлі	18
5	Особливості зображення голови людини засобами олійного живопису. Портрет людини похилого віку на колірному тлі	14
6	Жіночий портрет з характерним освітленням на кольоровому тлі	14
7	Портрет натурника з руками (освітлення пряме).	16
8	Етюд натурника в головному уборі. Передача художнього образу засобами живопису.	16
	всього	118

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кільк. годин
1	Етюд голови натурника (гризайль)	20
2	Етюд голови натурника з виразною анатомічною будовою на світлому тлі. Освітлення тепле	20
3	Етюд голови натурник на темному тлі. Освітлення природне	20
4	Чоловічий портрет з бічним освітленням на кольоровому тлі	25
5	Етюд голови людини похилого віку	20
6	Етюд голови людини на кольоровому тлі, що створює активні рефлекси.	20
7	Етюд натурника з освітленням, що акцентує кисті рук	20
8	Етюд голови людини на передачу художнього образу	20
	всього	165

9. Індивідуальні завдання

Не передбачено

10. Методи навчання

Лекції, лабораторні заняття, самостійна робота.

11. Методи контролю

- поточне оцінювання знань студентів під час лабораторних занять,
- модульний контроль (перегляд), залік,
- екзамен.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

I семестр

Поточне тестування та самостійна робота				Підсумковий тест екзамен/перегляд			Сума
Розділ 9	Розділ 10			Теор.	Тв.з.	перегляд	
T1	T1	T2	T3	10	20	10	100
15	15	15	15				
60				40			

Максимальна оцінка 15 балів

0– 1 бал:

- студент присутній на занятті,
- домашнє завдання відсутнє, або виконане на низькому рівні.

2– 5 бала:

- студент не орієнтується в теоретичному матеріалі,
- не впевнено та не завжди відповідно застосовує поняття та терміни,
- не дотримується методичної послідовності виконання завдання,

- не розуміє та не впевнено застосовує на практиці основні характеристики кольорів (яскравість, насиченість, тон), допускаючи значні помилки,
- слабо орієнтується в колірній палітрі
- не передає характер освітлення
- не охайно, зі значним запізненням виконує завдання,
- домашнє завдання не виконане, або виконане частково чи в повному обсязі на низькому рівні.

6 – 9 балів:

- студент не завжди орієнтується в теоретичному матеріалі,
  - не завжди впевнено та відповідно застосовує поняття та терміни,
  - дотримується методичної послідовності виконання завдання під керівництвом викладача,
  - розуміє та застосовує на практиці основні характеристики кольорів (яскравість, насиченість, тон), допускаючи не значні помилки,
  - слабо орієнтується в колірній палітрі
  - допускає погрішності у передачі характеру освітлення,
- охайно та у відведений час виконує завдання
домашнє завдання виконано повністю на посередньому рівні, або виконано частково на достатньому рівні.

10 – 13 балів:

- студент добре володіє теоретичним матеріалом,
- розуміє та відповідно застосовує поняття й терміни,
- дотримується методичної послідовності виконання завдання,
- добре розуміє та застосовує на практиці основні характеристики кольорів (яскравість, насиченість, тон),
- добре орієнтується в колірній палітрі
- добре передає характер освітлення,
- охайно та у відведений час виконує завдання,
- домашнє завдання виконано у повному обсязі на достатньому рівні або виконано частково на високому рівні.

14 – 15 балів:

- студент досконало володіє теоретичним матеріалом, самостійно поповнює свої знання,
- розуміє та відповідно застосовує поняття й терміни,
- дотримується методичної послідовності виконання зображення,
- досконало розуміє та застосовує на практиці основні характеристики кольорів (яскравість, насиченість, тон),
- добре орієнтується в колірній палітрі
- відповідно передає характер освітлення,
- охайно та у відведений час виконує завдання
- домашнє завдання виконане у повному обсязі на достатньому та високому рівні.

II семестр

Поточне тестування та самостійна робота				Підсумковий тест залік/перегляд			Сума
Розділ 11			Розділ 12	тест	Тв..з.	перегляд	
T1	T2	T3	T1	10	20	10	100
15	15	15	15				
60				40			

Максимальна оцінка 15 балів

0 – 1 бал:

- студент присутній на занятті,
- домашнє завдання відсутнє, або виконане на низькому рівні.

2 – 5 бала:

- студент не орієнтується в теоретичному матеріалі,
- не впевнено та не завжди відповідно застосовує поняття та терміни,
- не дотримується методичної послідовності виконання завдання,
- не розуміє та не впевнено застосовує на практиці основні характеристики кольорів (яскравість, насиченість, тон), допускаючи значні помилки,
- слабо орієнтується в колірній палітрі
- не передає характер освітлення
- не охайно, зі значним запізненням виконує завдання,
- домашнє завдання не виконане, або виконане частково чи в повному обсязі на низькому рівні.

6 – 9 балів:

- студент не завжди орієнтується в теоретичному матеріалі,
- не завжди впевнено та відповідно застосовує поняття та терміни,
- дотримується методичної послідовності виконання завдання під керівництвом викладача,
- розуміє та застосовує на практиці основні характеристики кольорів (яскравість, насиченість, тон), допускаючи не значні помилки,
- слабо орієнтується в колірній палітрі
- допускає погрішності у передачі характеру освітлення,
- охайно та у відведений час виконує завдання
- домашнє завдання виконано повністю на посередньому рівні, або виконано частково на достатньому рівні.

10 – 13 балів:

- студент добре володіє теоретичним матеріалом,
- розуміє та відповідно застосовує поняття й терміни,
- дотримується методичної послідовності виконання завдання,
- добре розуміє та застосовує на практиці основні характеристики кольорів (яскравість, насиченість, тон),
- добре орієнтується в колірній палітрі
- добре передає характер освітлення,
- охайно та у відведений час виконує завдання,

- домашнє завдання виконано у повному обсязі на достатньому рівні або виконано частково на високому рівні.

14 – 15 балів:

- студент досконало володіє теоретичним матеріалом, самостійно поповнює свої знання,
- розуміє та відповідно застосовує поняття й терміни,
- дотримується методичної послідовності виконання зображення,
- досконало розуміє та застосовує на практиці основні характеристики кольорів (яскравість, насиченість, тон),
- добре орієнтується в колірній палітрі
- відповідно передає характер освітлення,
- охайно та у відведений час виконує завдання
- домашнє завдання виконане у повному обсязі на достатньому та високому рівні.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

1. Навчально-методичний комплекс з дисципліни «Живопис».
2. Тексти лекцій (в електронному варіанті).
3. Методичні рекомендації до лабораторних та самостійних робіт.

14. Рекомендована література

Базова

1. Алексеев С.С. О колорите.- М., 1974.
2. Беда В.Г. Живопись. - Красноярск: Изоискусство, 1985.
3. Беда Г.В. Основы изобразительной грамоты. Рисунок. Живопись. Композиции. М., 1981.
4. Волков Н.Н. Цвет в живописи. - М., 1965.
5. Волков Н.Н. Композиция в живописи. - М., 1977.
6. Гренберг Ю.И. Технология живописи. – М., 1982.
7. Зайцев А. Наука о цвете и живопись. – М.: Изобразительное искусство, 1986.
8. Киплик Д.И. Техника живописи. – М.: «Сварог и К», 1998. – 502 с.
9. Кирцер Ю.М. Рисунок и живопись: Практическое пособие. – М.: Высш. шк., 1992.–270 с.
10. Одноралов Н.В. Материалы в изобразительном искусстве.- М., 1983.
11. Сайдевей Я., Гер А., Хортон Д., Монахан П., Уайзман О. Рисунок и живопись. Полный курс обучения (Пейзажи. Натюрморты, Зарисовки. Коллажи. Портреты. Обнаженная натура. Жанровые сценки.)М.: ЗАО «БММ», 2011. – 352 с.
12. Унковский А.А. Живопись. Вопросы колорита. – М., 1980.
13. Шаров В.С. Академическое обучение изобразительному искусству. – М.: Эксмо, 2014. – 645 с.
14. Школа изобразительного искусства. - М.: Изобразительное искусство. – 1986.
15. Юному художнику: Практическое руководство по изобразительному искусству. – М.: Издательство Академии художеств СССР, 1963.
16. Яшухин А.П. Живопись. М.: Просвещение, 1985. – 288 с.

Допоміжна

1. Авсеян О.А. Натура и рисование по представлению. – М.: Изобразительное искусство, 1985. – 152 с.
2. Капланова С.Г. От замысла и натуры к законченному произведению. – М., 1981.
3. Левин С.Д. Беседы с юным художником. Вып I. - М.: Советский художник. 1988. 288 с.
4. Левин С.Д. Беседы с юным художником. Вып II. - М.: Советский художник. 1988. 320 с.
5. Мастера искусства об искусстве. В 7-ми т. – М., 1965 – 67.
6. Рисунок и живопись. Руководство для самодеятельных художников. – М.: Искусство, 1961. – 362 с.
7. Степанов Н. Цвет в интерьере. – М.: Стройиздат, 1982.
8. Юному художнику: Практическое руководство по изобразительному искусству. – М.: Издательство Академии художеств СССР, 1963.

15. Інформаційні ресурси